CAPITOLUL 31: „POLITICA EXTERNĂ, DE SECURITATE ȘI APĂRARE”

Introducere

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la nivel bun de pregătire în domeniul politicii externe, de securitate și apărare. Rata de aliniere a Republicii Moldova la politica externă și de securitate comună (PESC) a UE a crescut semnificativ, incluzând peste jumătate din noile măsuri restrictive (sancțiuni) ale UE împotriva Federației Ruse în cursul anului 2024. Moldova și-a sporit participarea la misiunile și operațiunile UE de gestionare a crizelor în cadrul politicii de securitate și apărare comune (PSAC). Totodată, în luna mai 2024, Republica Moldova a devenit prima țară care a semnat Parteneriatul de securitate și apărare cu UE.

Tabelul 2. *Nivelul de aliniere a actelor UE pentru Capitolul 31 (Nr. Celex)*

32008E0944	*32013D0488*	*32019D1963*
32015D0443	*32015D0444*	

verde - (transpus total), galben (transpus parțial), alb (netranspus)

Capitolul 31 “Politica externă, de securitate și apărare” reglementează Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) a Uniunii Europene, inclusiv Politica de Securitate și Apărare Comună (PSAC). Legislația UE în acest domeniu cuprinde deciziile și regulamentele Consiliului UE în domeniul PESC/PSAC, declarațiile și documentele politice, precum și actele juridice adoptate înainte de Tratatul de la Lisabona (2009), care sunt încă în vigoare, cum ar fi acțiuni comune, poziții comune și acorduri.

Tematicile acoperite de Capitolul 31 sunt: (1) măsurile restrictive internaționale, (2) dialogul politic cu state terțe, (3) participarea în cadrul organizațiilor internaționale, (4) prevenirea conflictelor, (5) neproliferarea armelor de distrugere în masă și controlul armelor de calibru mic și armamentului ușor, (6) combaterea terorismului, (7) schimbul cu informații clasificate, (8) contracararea amenințărilor hibride, (9) participarea în misiunile PSAC ale UE și cooperarea în domeniul apărării.

Prin prisma Capitolului 31, statele membre ale UE, inclusiv Republica Moldova din momentul aderării la UE, trebuie să poată participa pe deplin la activitățile din cadrul PESC/PSAC, să contribuie la acțiunile UE în domeniul securității și apărării, să susțină pozițiile și declarațiile UE în domeniul PESC și să pună în aplicare măsurile restrictive internaționale adoptate de UE.

Autoritățile naționale implicate în gestionarea Republicii Moldova, Parlamentul Republicii Moldova, Cancelaria de Stat, Serviciul de Informații și Securitate, Agenția Servicii Publice și alte instituții relevante.

31.1 Prezentarea generală a situației

Conform Raportului de Extindere al Comisiei Europene pentru anul 2025, Republica Moldova se află la un nivel bun de pregătire în domeniul reglementat de Capitolul 31. Pe parcursul ultimului an, au fost înregistrate progrese bune în acest domeniu. Pentru anul următor, Comisia Europeană a formulat două recomandări pentru creșterea nivelului de pregătire a Republicii Moldova în domeniul reglementat domeniilor reglementate de Capitolul 31

Aspectele reglementate de Capitolul 31 sunt gestionate de Grupul de lucru pentru negocierile de aderare a Republicii Moldova la UE pentru Capitolul 31 (GL31), condus de către Ministerul Afacerilor Externe. Autoritățile implicate în activitatea Grupului sunt: Ministerul Apărării, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, Aparatul Președintelui

de Capitolul 31:

- Creșterea în continuare a ratei de aliniere la declarațiile și măsurile restrictive ale UE, asigurarea implementării măsurilor restrictive ale UE la care Republica Moldova s-a aliniat și continuarea bunei cooperări în ceea ce privește prevenirea eludării sancțiunilor împotriva Federației Ruse și Republicii Belarus;
- Continuarea eforturilor de consolidare a rezilienței la amenințările hibride.

Cooperarea Republicii Moldova cu UE în domeniul PESC/PSAC s-a intensificat în ultimii ani. În luna mai 2024, Republica Moldova a devenit prima țară care a semnat Parteneriatul de securitate și apărare cu UE. De două ori pe an, Republica Moldova participă la reuniunile Dialogului de securitate și apărare cu UE, precum și la reuniunile Dialogului la nivel înalt în domeniul politic și de securitate. În cadrul forurilor multilaterale, Republica Moldova se aliniază la majoritatea inițiativelor internaționale și ale UE în sprijinul Ucrainei, inclusiv prin sprijinirea rezoluțiilor relevante ale Adunării Generale a ONU, ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului și ale Consiliului Europei.

31.1.1 Cadrul legislativ[1]

Politicile în domeniul securității și apărării sunt reglementate la nivel național de documente strategice, precum este Strategia Securității Naționale, aprobată în luna decembrie 2023 prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023. Strategia securității naționale urmărește alinierea graduală a Republicii Moldova la prevederile *„Busolei strategice pentru consolidarea securității și apărării UE în următorul deceniu*". În luna decembrie 2024, Parlamentul a aprobat Strategia Națională de Apărare, unul din principalele obiective setate în Strategie fiind integrarea Republicii Moldova în arhitectura de securitate și apărare a UE. În luna octombrie 2025, Guvernul a aprobat Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035.

Măsurile restrictive internaționale

Mecanismul de aliniere și implementare a măsurilor restrictive este reglementat de Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale, iar mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare a măsurilor restrictive internaționale este stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 93/2024. În

[1] Reieșind din conținutul Capitolului 31, prezentat de UE la screening explicativ, majoritatea actelor nu vor necesita să fie transpuse în legislația națională. Pentru evaluarea nivelului de pregătire pe Capitolul 31, UE acordă atenția specială modului în care Republica Moldova cooperează cu UE în domeniul PESC/PSAC.

ultimii ani, rata de aliniere a Republicii Moldova la declarațiile și măsurile restrictive ale UE a crescut semnificativ – de la 64% în anul 2022 la 89% în anul 2023 și 92% în anul 2024 și 92% în 2025 (ianuarie – noiembrie). În total, Republica Moldova s-a aliniat la 38 din 41 regimuri de măsuri restrictive la care UE a expediat invitații de aliniere, inclusiv la 5 din 6 regimuri de măsuri restrictive împotriva Federației Ruse, care au fost instituite de UE.

Cooperarea în domeniul apărării

Participarea Republicii Moldova la misiunile internaționale de gestionare a crizelor este reglementată de Legea nr. 219/2015 privind participarea Republicii Moldova la misiuni și operații internaționale. Republica Moldova contribuie la menținerea păcii, securității și stabilității internaționale prin participarea la misiunile internaționale de gestionare a crizelor, inclusiv la:

- Misiunile PSAC ale UE – EUFOR Althea în Bosnia și Herțegovina și EUTM Somalia;
- Misiunea multidimensională integrată a Organizației Națiunilor Unite de stabilizare în Republica Centrafricană (MINUSCA);
- Misiunea de Administrare Interimară a Organizației Națiunilor Unite în Kosovo (UNMIK);
- Forța Interimară a Națiunilor Unite în Liban (UNIFIL);
- Misiunea KFOR în Kosovo;
- Misiunea ONU în Sudanul de Sud (UNMISS), la care participă militarii și polițiștii moldoveni;

De asemenea, un militar este detașat în cadrul Biroului pentru Afaceri Militare al Departamentului pentru Operații de Pace.

Cooperarea Republicii Moldova cu UE în domeniul apărării s-a intensificat semnificativ în ultimii ani, în special prin intermediul Instrumentului European pentru Pace (EPF). În perioada 2021-2025, volumul total al asistenței aprobate pentru Republica Moldova prin Instrumentul European pentru Pace (EPF) a ajuns la 197 milioane de euro.

Schimbul cu informații clasificate

La nivel național, cadrul juridic de protecţie a secretului de stat este stabilit de Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat. În anul 2017, Republica Moldova a semnat Acordul cu UE privind procedurile de securitate pentru schimbul de informații clasificate *(ratificat prin Legea nr. 226/2017 și intrat în vigoare din 1 ianuarie 2018)*. Acordul facilitează avansarea dialogului Republicii Moldova cu UE în domeniul PSAC pe diferite segmente.

Contracararea amenințărilor hibride

În domeniul contracarării amenințărilor hibride, Republica Moldova continuă să implementeze recomandările UE formulate în anul 2023 în baza chestionarului privind riscurile hibride. În acest sens, autoritățile naționale cooperează activ cu Misiunea de Parteneriat a UE în Republica Moldova (EUPM) și alți parteneri internaționali. Au fost create instituțiile cu competențe specifice în domeniul contracarării amenințărilor hibride, în special Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării (Legea nr. 242/2023) și Agenția pentru Securitate Cibernetică (Hotărârea de Guvern nr. 1028/2023).

31.1.2 Capacități administrative

Măsurile restrictive internaționale

Procesele de consultare și adoptare a deciziilor de aliniere la măsurile restrictive ale UE[2] sunt gestionate de Secția dialog politic cu UE din cadrul Direcției cooperare cu UE a Ministerului Afacerilor Externe. În prezent, 6 angajați asigură funcționalitatea acestor procese.

Cadrul de consultare pentru implementarea măsurilor restrictive internaționale este asigurat de Consiliul interinstituțional de supervizare (CIS). Lucrările de secretariat ale CIS sunt asigurate de Direcția pentru relații cu Parlamentul și coordonare interinstituțională a Cancelariei de Stat.

În anul 2025, efectivul de personal al subdiviziunii responsabile pentru asigurarea secretariatului CIS, a fost consolidat prin desemnarea unei persoane cu atribuții în domeniul măsurilor restrictive internaționale. Astfel, în prezent, funcțiile necesare pentru asigurarea secretariatului și a funcționalității proceselor de coordonare a implementării măsurilor restrictive sunt îndeplinite de către persoana desemnată, cu suportul oferit de șeful și șeful adjunct al subdiviziunii.

Cooperarea în domeniul apărării

La nivelul Ministerului Apărării, executarea și coordonarea proceselor aferente PESC/PSAC sunt descentralizate. Mai multe entități în cadrul Ministerului Apărării și Marelui Stat Major (Direcții/Secții, personal nominalizat) sunt implicate în mod complementar în realizarea mai multor sarcini aferente domeniului PESC/PSAC. În cadrul Grupului de Lucru 31 activează reprezentanți ai Ministerului Apărării și Statului Major al Apărării.

Schimbul cu informații clasificate

Informația privind capacitățile și resursele Serviciului de Informații și Securitate (umane și de altă natură), implicate/utilizate în realizarea sarcinilor instituționale pe segmentul de referință, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat[3].

Contracararea amenințărilor hibride

Printre autorități naționale implicate în contracararea amenințărilor hibride pot fi evidențiate Serviciul de Informații și Securitate, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării și Agenția pentru Securitate Cibernetică:

- Informația privind capacitățile și resursele Serviciului de Informații și Securitate (umane și de altă natură), implicate/utilizate în realizarea sarcinilor instituționale pe segmentul de referință, sunt protejate de legislația națională privind secretul de stat.
- Creat în anul 2023, Centrul pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării are misiunea de a consolida și îmbunătăți eforturile interinstituționale în lupta împotriva dezinformării și manipulării informației și de a construi o reziliență informațională robustă la nivelul societății. Fiind o instituție în proces de operaționalizare, Centrul realizează activitățile precum analiză și cercetări calitative, dezvoltarea capacităților pentru specialiști din instituțiile statului, elaborarea și pilotarea

[2] În conformitate cu alin. (2) al art. 10 din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

[3] Art. 12 alin. (2) din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

instrumentelor pentru contracararea acțiunilor de manipulare a informațiilor și ingerințelor străine ș.a. La momentul actual Centrul este operaționalizat în proporție de 50% (12 din 24 unități de personal), cu personal angajat și implicat în procesul de instruire. 2 angajați ai Centrului sunt implicați în procesul de aplicare a *acquis-ului* UE.

- Agenția pentru Securitate Cibernetică este în proces de operaționalizare, la moment fiind acoperite 20 din 45 unități de personal.

31.2 Planuri pentru viitor

31.2.1 Planuri legislative

Măsurile restrictive internaționale

În domeniul alinierii la declarațiile și măsurile restrictive internaționale ale UE, Republica Moldova va continua să depună eforturi în vederea creșterii treptate a ratei de aliniere până la nivelul de 100% către momentul aderării la UE.

Pentru asigurarea implementării măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi adoptate treptat deciziile CIS privind punerea în aplicare a tuturor deciziilor ale Consiliului UE privind măsuri restrictive, la care Republica Moldova s-a aliniat.

De asemenea, urmează a fi adoptate hotărârile de Guvern și întreprinse acțiunile necesare pentru crearea sistemului informațional automatizat „Registrul măsurilor restrictive internaționale", în vederea digitalizării proceselor aferente monitorizării măsurilor restrictive internaționale aplicate de Republica Moldova. Acest sistem va permite ținerea evidenței centralizate în format online a măsurilor restrictive internaționale, precum și gestionarea eficientă a Listei naționale a subiecților restricțiilor, cu acces diferențiat pentru autoritățile cu competențe în domeniu și pentru cetățeni/persoane interesate.

Schimbul cu informații clasificate

În domeniul schimbului cu informații clasificate, în legislația națională urmează a fi transpuse actele UE relevante în acest domeniu – Decizia Consiliului UE 2013/488, Decizia Comisiei Europene 2015/444 și Decizia Comisiei Europene 2019/1963.

31.2.2 Implementarea acquis-ului și consolidarea capacităților administrative

Măsurile restrictive internaționale

În domeniul măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi consolidate capacitățile administrative ale subdiviziunii Cancelariei de Stat, care asigură lucrările de secretariat ale CIS. În vederea supravegherii procesului de aliniere și implementare a măsurilor restrictive internaționale, urmează a fi elaborate rapoartele anuale specializate. Totodată, se vor întreprinde măsuri pentru operaționalizarea și asigurarea funcționalității sistemului informațional automatizat „Registrul măsurilor restrictive internaționale".

Schimbul cu informații clasificate

Pentru asigurarea implementării Deciziei Consiliului UE 2013/488, Deciziei Comisiei Europene 2015/444 și Deciziei Comisiei Europene 2015/443 în urma transpunerii, urmează a fi întreprinse acțiuni

de consolidare a capacităților Serviciului de Informații și Securitate, inclusiv prin achiziționarea echipamentelor pentru optimizarea sistemului național de schimb și protecție a informațiilor clasificate.

Contracararea amenințărilor hibride

În domeniul contracarării amenințărilor hibride, Republica Moldova va continua să implementeze recomandările UE formulate în baza chestionarului privind riscurile hibride. În mod special, urmează a fi consolidate în continuare capacitățile administrative ale Agenției pentru Securitate Cibernetică și ale Centrului pentru Comunicare Strategică și Combatere a Dezinformării. Acțiunile necesare pentru consolidarea capacităților în domeniul securității cibernetice, inclusiv în contextul amenințărilor hibride, sunt prezentate în Capitolul 10 „Societate Informațională și Mass-Media".

Cooperarea în domeniul apărării

Republica Moldova va continua cooperarea cu Uniunea Europeană în domeniul apărării, în special prin intermediul Instrumentului European pentru Pace (EPF) și prin participarea la misiunile PSAC ale UE. Ținând cont de creșterea numărului de inițiative ale UE în domeniul PSAC, va putea fi necesară întreprinderea în viitor a acțiunilor de consolidare a capacităților administrative ale Ministerului Apărării inclusiv a Statului Major al Apărării.

31.3 Aspecte financiare (estimarea costurilor)

Costurile estimative pentru implementarea acțiunilor incluse în Anexa A și B constituie 6,529.29 mii lei.